KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 11.10.2021 r.
COM(2021) 622 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Roczne sprawozdanie monitorujące z wdrażania programu wspierania reform strukturalnych za 2019 r.

{SWD(2021) 283 final}

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Roczne sprawozdanie monitorujące z wdrażania programu wspierania reform strukturalnych za 2019 r.

WPROWADZENIE

Od 2017 r. Komisja Europejska zarządza **programem wspierania reform strukturalnych**. Program wspierania reform strukturalnych, dysponujący budżetem w wysokości 222,8 mln EUR[1], wspiera państwa członkowskie w opracowywaniu i wdrażaniu reform instytucjonalnych, administracyjnych i pobudzających wzrost gospodarczy.

Reformy strukturalne są, ze względu na swój charakter, **procesami złożonymi**, a ich projektowanie i wdrażanie wymaga wysoko specjalistycznej wiedzy i umiejętności na każdym etapie. Ponadto niektóre państwa członkowskie nie są w stanie sprostać wyzwaniom administracyjnym, gospodarczym i społecznym wynikającym z reform strukturalnych.

Celem programu wspierania reform strukturalnych jest pomoc państwom członkowskim **w sprostaniu tym wyzwaniom i wzmocnienie ich zdolności** do przygotowania i wdrożenia reform pobudzających wzrost gospodarczy. Przyczynia się to do wzmocnienia instytucji publicznych i administracji oraz poprawy procesów zarządzania, a także wydajności i odporności gospodarki i całego społeczeństwa. Program zmierza do udoskonalenia spójności oraz poprawy konkurencyjności, wydajności, zrównoważonego wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy i inwestycji.

Niniejsze sprawozdanie zawiera przegląd **środków wspieranych w ramach cyklu programu wspierania reform strukturalnych na 2019 r.** Opisano w nim proces wyboru i realizacji projektów oraz przedstawiono wyniki osiągnięte do tej pory w projektach zrealizowanych w ramach programu wspierania reform strukturalnych w latach 2017, 2018 i 2019.

REALIZACJA PROGRAMU WSPIERANIA REFORM STRUKTURALNYCH W 2019 R.

Rok 2019 był trzecim rokiem realizacji działań w ramach programu wspierania reform strukturalnych. Podobnie jak w pierwszych dwóch latach okazało się, że nadal istnieje **duże zapotrzebowanie** na program – **27 państw członkowskich** złożyło **580 wniosków o wsparcie**, a **łączna kwota szacowana jest na dwuipółkrotnie wyższą, niż wynosi dostępny budżet programu wspierania reform strukturalnych na 2019 r**.

Komisja **oceniła wnioski państw członkowskich na podstawie zasad i kryteriów** ustanowionych w rozporządzeniu w sprawie programu wspierania reform strukturalnych i **wybrała 263 wnioski z 26 państw członkowskich**.

Rozkład wybranych wniosków w podziale na główne obszary polityki przedstawia się następująco:

[1] Budżet ten wzrósł, gdy pierwotne rozporządzenie w sprawie programu wspierania reform strukturalnych (UE) 2017/825 (Dz.U. L 129 z 19.5.2017, s. 1) zostało zmienione (rozporządzeniem (UE) 2018/1671, Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 3).

- **27 %** w dziedzinie rynku pracy, edukacji, zdrowia i polityki społecznej;
- **23 %** na wzrost gospodarczy i otoczenie biznesowe (w tym klimat i środowisko);
- **18 %** w dziedzinach związanych z zarządzaniem i administracją publiczną;
- **17 %** w dziedzinach związanych z usługami finansowymi i dostępem do finansowania oraz
- **15 %** w dziedzinie administracji skarbowej i zarządzania finansami publicznymi.

Największa część środków wsparcia ma na celu:

- cyfryzację administracji publicznej (12 %);
- intensyfikację programów kształcenia i szkolenia (8 %);
- poprawę dostępności, wydajności i odporności systemów opieki zdrowotnej (8 %);
- wzmocnienie ochrony socjalnej i usług socjalnych (7 %);
- rozwój krajowych i transgranicznych rynków kapitałowych (6 %) oraz
- zwiększenie wydajności i skuteczności sektora publicznego (8 %).

Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami priorytetowo potraktowano wnioski, które umożliwiały **szybkie udzielanie wsparcia i szybkie wdrożenie reform w terenie**. Priorytetowe znaczenie miały również wnioski, które dotyczyły **określonych celów** i które prawdopodobnie będą miały **duże znaczenie**

92 % wniosków wybranych do finansowania w ramach programu wspierania reform strukturalnych z 2019 r. odnosi się bezpośrednio do priorytetów strategicznych UE:

- 62 % związanych jest z wdrażaniem reform w odpowiedzi na wyzwania wskazane w procesie europejskiego semestru (zalecenia dla poszczególnych krajów i sprawozdania krajowe);
- 21 % związanych jest z realizacją priorytetów Unii (unia rynków kapitałowych, jednolity rynek cyfrowy, unia energetyczna i klimat itd.);
- 5 % do wdrażania przepisów prawa UE zaś
- 4 % do realizacji programów unijnych dostosowań gospodarczych.

Pozostałe 8 % dotyczy wdrażania reform państw członkowskich związanych z innymi priorytetami.

Do dnia 31 stycznia 2021 r. zakończono **20 %** projektów wsparcia reform realizowanych w ramach programu wspierania reform strukturalnych z 2019 r., a **80 %** było w trakcie realizacji.

POSTĘPY W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU

Trzeci rok wdrażania programu wspierania reform strukturalnych **w znacznym stopniu przyczynił się** do wysiłków państw członkowskich na rzecz **zidentyfikowania i przezwyciężania słabości strukturalnych**, które uniemożliwiają opracowanie i wdrożenie reform. Obejmowało to:

- **pomoc w przeglądzie obecnych procedur stanowienia prawa** (np. zmiana obowiązującej ustawy o mobilności pracowników);
- **znalezienie słabych punktów i przedstawienie zaleceń dotyczących usprawnień** (np. w zakresie zamówień na rozwiązania informatyczne);
- **zwiększenie zdolności państw członkowskich do określania skuteczniejszych procesów i metod** (np. poprzez opracowanie ram oceny funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej);

- **wspieranie skuteczniejszego zarządzania zasobami ludzkimi** (np. poprzez pomoc w poprawie zarządzania strategicznego i współpracy między kadrą kierowniczą wyższego i średniego szczebla).

Wybrane działania realizowane w ramach programu wspierania reform strukturalnych na 2019 r. mają również na celu zapewnienie europejskiej wartości dodanej. Program wspierania reform strukturalnych **uzupełnia inne programy** i polityki na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym oraz **promuje wzajemne zaufanie i współpracę** między państwami członkowskimi będącymi beneficjentami a Komisją. Ponadto działania w ramach programu wspierania reform strukturalnych wspierają opracowywanie i wdrażanie rozwiązań, które są odpowiedzią na wyzwania krajowe, a jednocześnie mają pozytywny wpływ na **ogólnounijne wyzwania lub wyzwania, w których uczestniczy wiele państw członkowskich**.

Jako przykłady można podać następujące środki wsparcia:

- pomoc w opracowywaniu planów działania wspierających odejście od gospodarki węglowej oraz określenie źródeł unijnego finansowania transformacji;
- ułatwianie mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, opracowywanie ram dotyczących niewypłacalności oraz opracowywanie i wdrażanie środków antykorupcyjnych;
- wymianę najlepszych praktyk z państwami członkowskimi, które z powodzeniem wdrożyły reformy zarządzania finansami publicznymi;
- pomoc krajowym bankom prorozwojowym w państwach członkowskich w uczestnictwie w InvestEU.

Do zakresu niniejszego sprawozdania nie należy przedstawienie ostatecznych skutków reform[2], które dane państwo członkowskie mogło podjąć w wyniku środków wsparcia w ramach programu wspierania reform strukturalnych. Możemy jednak stwierdzić, że **program wspierania reform strukturalnych jest na dobrej drodze do osiągnięcia swego celu ogólnego**.

Środki wsparcia wdrożone w ramach pierwszych trzech rund programu wspierania reform strukturalnych (w 2017, 2018 i 2019 r.) **przyczyniają się do opracowywania i wdrażania reform instytucjonalnych, administracyjnych i pobudzających wzrost gospodarczy.**

Spośród zrealizowanych w pierwszych trzech okresach programu wspierania reform strukturalnych 276 projektów już przyczyniło się do osiągnięcia konkretnych rezultatów, takich jak:

- opracowanie reformy w celu wdrożenia strategii cyfrowej;
- zalecenia dotyczące wzmocnienia zdolności organów wdrażających Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury;
- opracowanie analizy kosztów i korzyści oraz strategii komunikacyjnej stanowiącej podstawę modernizacji drogi wodnej;
- projekt pilotażowy mający na celu poprawę jakości przygotowywania budżetu;
- opracowanie szczegółowego podręcznika zarządzania kryzysowego dla krajowego organu ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków.

[2] Zgodnie z art. 16 rozporządzenia w sprawie programu wspierania reform strukturalnych Komisja musi przedstawić niezależne sprawozdanie z oceny śródokresowej. Będzie ono dotyczyć postępów w osiąganiu celów programu, efektywności wykorzystania zasobów, europejskiej wartości dodanej programu oraz dalszej adekwatności jego celów i działań.

WNIOSKI

W trzecim roku programu wspierania reform strukturalnych odnotowano dalszy **wzrost popytu**, a **27 państw członkowskich** złożyło **580 wniosków o wsparcie** (w 2018 roku 24 państwa członkowskie złożyły 444 wnioski o wsparcie).

Ogólnie rzecz biorąc, pierwsze 3 lata wdrażania programu wspierania reform strukturalnych wykazały, że może on pomóc organom krajowym w identyfikowaniu i usuwaniu strukturalnych słabości i „wąskich gardeł" przy opracowywaniu i wdrażaniu reform. Świadczy o tym szereg **konkretnych wyników**.

O ile jednak środki te mają na celu wspieranie procesu reform, **to państwo członkowskie będące beneficjentem jest odpowiedzialne za skuteczne monitorowanie działań i faktyczną realizację reform**.

W nadchodzących latach Komisja będzie nadal monitorowała wykorzystanie środków wsparcia oraz wdrażanie reform instytucjonalnych, administracyjnych i pobudzających wzrost gospodarczy.